

Forskningsbehov för det civila försvaret i ljuset av Ukrainakriget

Daniel K Jonsson, Peter Bennesved, Jonas Clausen Mork,
Camilla Eriksson, Pär Eriksson, Jenny Ingemarsdotter, Helene Lackenbauer,
Beatrice Reichel, Ola Svenonius, Christoffer Wedebrand

Rysslands invasion av Ukraina har synliggjort och aktualiserat bristerna i svenskt totalförsvaret. Trots att planerings- och utvecklingsarbetet pågått sedan 2015 saknas i praktiken fortfarande flera viktiga komponenter i det civila försvaret. Det gäller till exempel försörjningsberedskapen men även inom andra delar, som befolkningsskyddet, finns stora utvecklingsbehov. Efterkrigstidens totalförsvaret växte fram mer eller mindre organiskt. Under flera decennier utvecklades kunskap, beredskapsåtgärder och erfarenheter parallellt. Man prövade sig fram – men den lyxen har vi tyvärr inte idag. Hoten finns här och nu, i Sveriges närhet, och det är därför viktigt att den totalförsvarsuppbyggnad som pågår blir någorlunda ”rätt” från början. Ett akut och prioriterat behov är därför framtagandet av kvalificerade och vetenskapligt underbyggda beslutsunderlag. Forskning om civilt försvar är viktigare än vad den har varit på länge. I detta memo presenteras ett antal forskningsfrågor som aktualiserats med anledning av det ryska invasionskriget mot Ukraina.

De senaste årens försämrade säkerhetsläge – med bland annat ökad rysk militär aktivitet, hårdnande diplomatisk retorik, hot om militärt våld och massförstörelsevapen samt ryska krav på att få inflytande över andra staters utrikes- och säkerhetspolitik – kulminerade i den ryska invasionen av Ukraina. Den 24 februari 2022 utgör en brytpunkt för svensk och europeisk försvars- och säkerhetspolitik. Mycket som föreföll osannolikt före detta datum är idag en realitet. Det gäller t.ex. stöd med svenska vapen till Ukraina, Tysklands militära upprustning samt Sveriges respektive Finlands Natoansökan. Vidare har de stora satsningarna på totalförsvaret accelererats. Paradoxen är att samtidigt som inget förefaller vara sig likt, så kvarstår många av det civila försvarets tidigare formulerade behov. Det gäller inte minst de kvalificerade beslutsunderlag som behövs innan stora investeringar görs i det civila försvaret.

För att i praktiken utveckla de civila delarna av totalförsvaret – traditionellt bestående av försörjningsberedskap, befolkningsskydd och psykologiskt försvar – behövs utöver konkreta beslutsunderlag också tillämpad forskning och kunskapsutveckling. Forskningen bör – uttryckligen – syfta till att bidra till förmågehöjningar inom det civila försvaret, oavsett om forskningen är teoretisk eller empirisk grundad. Denna typ av tillämpad forskning kan indirekt också bidra till grundforskning och inomvetenskaplig teoriutveckling inom etablerade ämnen som exempelvis statsvetenskap, men detta kan inte vara dess huvudsyfte:

För att uppnå en sammanhängande kunskapsutveckling av totalförsvarets militära och civila delar behövs även insikten om att civilt försvar utgör ett kunskapsfält i sig som kräver dedicerad forskning. Sådan forskning bör lämpligen gå hand i hand med pågående utvecklingsarbete inom totalförsvaret. Forskningsnära utvecklingsarbete kan exempelvis handla om genomförande av spel och övningar, som hjälper aktörer att identifiera vilka åtgärder de bör vidta här och nu, framtagande av vägledningar för hur man genomför en viss typ av åtgärder, eller vetenskapligt underbyggda utvärderingar av befintliga förmågor och koncept.

Vad är då viktigast här och nu? Vilka forskningsbehov med anledning av det försämrade säkerhetsläget och kriget i Ukraina kan vi identifiera? I detta memo fokuserar vi på det civila försvaret även om vi ser behov som är gemensamma för de militära och civila delarna av totalförsvaret. Det gäller exempelvis ökad förståelse för såväl den sammantagna hotbilden som specifika hot (konventionell vapenverkan, massförstörelsevapen, cyberangrepp, subversion, desinformation etc.). Vidare behöver det sägas att totalförsvarets långsiktiga behov naturligtvis inte ska analyseras enbart utifrån det pågående kriget – Sverige ska förberedas för *nästa* krig – men vi måste tillvarata viktiga lärdomar och erfarenheter från Ukraina. I det följande presenteras därför några exempel på forskningsfrågor, för några av komponenterna i ett ändamålsenligt civilt försvar, som identifierats i ljuset av Ukrainakriget. Detta har gjorts

baserat på dels snabbanalyser och kunskapsavtappningar från FOI under våren 2022, dels tidigare forskning om civilt försvar som bedrivits på FOI.

FÖRSVARSVILJA OCH PSYKOLOGISKT FÖRSVAR HAR EN CENTRAL BETYDELSE FÖR MOTSTÅNDSKRAFT OCH INTERNATIONELLT STÖD

Det framstår som att människorna i det ukrainska samhället har lyckats stå enade och att de har skapat en stark nationell samling i motståndet mot den ryska aggressionen. Det övergripande målet för Ukraina var från krigets första stund att förvägra Ryssland en enkel och tidig seger. Detta utgjorde en förutsättning för att få det internationella stöd som nu har etablerats och som dessutom ökar i omfattning. Det handlar inte bara om att en tidig rysk seger skulle ha inneburit att Ryssland snabbt hade kunnat etablera en icke-reversibel situation där omvärlden hade kunnat "glömma" konflikten på liknande vis som med Georgien 2008 och Krim/Donbass 2014. Tvärtom motiverar Ukrainas förmåga och vilja att försvara sitt land andra länder att bidra med stöd, vilket reser ett antal frågor:

- Hur kan detta överföras till en svensk kontext, där Sverige och svensk befolkning, för att försäkra sig om hjälp, behöver kommunicera vilja och förmåga att försvara sig? Hur kan befolkningen förberedas på ett sådant krig, med stora umbäranden, såväl militärt som civilt? Vilka förutsättningar hade respektive saknade Ukraina i jämförelse med Sverige?

De ukrainska myndigheterna förfaller ha varit skickliga på att inspirera sin befolkning och sina väpnade styrkor, där den ukrainske presidenten Volodymyr Zelenskyj har tillskrivits en avgörande roll. Zelenskyj har dock under sin mandatperiod sammantaget haft låga förtroendesiffror och tilliten till det ukrainska samhällets offentliga institutioner har varit förhållandevis låg.

- Är det möjligt att vi i Sverige överdriver förtroendets och tillitens betydelse för försvarsviljan? Vilken roll spelar en samlande gestalt som Zelenskyj för denna slags motståndskraft och hur skulle en motsvarande roll kunna se ut och förberedas i Sverige?

Zelenskyj och den ukrainska regeringen har haft stor närvaro i sociala medier, traditionella medier och i direkt interaktion med parlament och andra aktörer utanför Ukraina. På sociala medier har också en stadig ström av ukrainska militära framgångar presenterats från

pro-ukrainska konton, medan ukrainska militära motgångar har varit mer sällsynta. Detta är givetvis en inte helt rättvisande bild av kriget men det illustrerar hur Ukraina i stor utsträckning har format krigsnarrativet, inte minst för att motivera fortsatt internationellt stöd och därmed upprätthålla livlinan till Väst.

- Vilka förutsättningar har Sverige att på motsvarande sätt vinna ett propagandakrig utan att göra avkall på grundläggande principer som yttrande- och pressfrihet? Vilka myndigheter bör ansvara för det svenska krigsnarrativet? Vad skulle det innebära för public service-bolagen i en situation där Sveriges överlevnad är beroende av möjligheten att såväl forma som kommunicera ett visst krigsnarrativ? Hur kan målkonflikter hanteras, exempelvis mellan krav på saklighet och opartiskhet respektive bolagens totalförsvarsuppgifter och lydnadsförhållande gentemot regeringen under högsta beredskap?

I Väst är inte ryska informationsaktörer lika synliga som de ukrainska, vilket bland annat beror på åsiktsstrukturen i Väst och blockeringen av propagandakanaler på exempelvis sociala medier. Rysk propaganda är emellertid synnerligen närvarande i europeiska "alternativa" mediekkanaler och mainstream-media i andra delar av världen. Detta kan komma att påverka svenska förhållanden i framtiden, både direkt i form av informationspåverkan och bristande internationellt stöd och indirekt i form av ökad polarisering i samhället. Den pågående Natoanslutningsprocessen är redan idag föremål för påverkansoperationer mot Sverige och Finland.

- Vad kan vi lära oss om hur ryska aktörer har agerat i informationsmiljön i samband med angreppet mot Ukraina? Hur har ukrainskt psykologiskt försvar stått emot rysk påverkan mot civilbefolkningen? Vilka former av påverkan riktade mot Sverige kan vi förvänta oss och hur skyddas samhället mest effektivt?

Vidare har det faktum att internet och mobilkommunikation har fortsatt att fungera på många platser i Ukraina möjliggjort att ukrainska krigsnarrativ har kunnat spridas snabbt till såväl Väst som den egna befolkningen. Detta visar att frågor kring upprätthållandet av samhällsviktiga infrastrukturtjänster och psykologiskt försvar inte kan betraktas i separata stuprör när ett sammanhängande totalförsvar ska bejakas.

INFRASTRUKTURTJÄNSTER OCH FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAP BEHÖVER SÄKERSTÄLLAS

Ryssland blockerar hamnarna vid Svarta havet vilket gör att Ukraina varken kan exportera eller importera sjövägen. Men Ryssland har inte klarat av att allvarligt störa exempelvis elförsörjningen eller de elektroniska kommunikationerna på nationell nivå, och känsliga transportslag som t.ex. järnväg tycks fortsatt fungera i stora delar av landet. Försörjningen av livsmedel, andra viktiga varor och militär materiel förefaller, utifrån förutsättningarna, fungera relativt väl utan större avbrott. Undantagen är förstås de hårt angripna och belägrade städerna, liksom andra områden som drabbats svårt av stridshandlingar. Vissa delar av Ukraina lider av stora samhällsstörningar, alternativt total kollaps, medan andra delar är förhållandevis opåverkade. Men sammantaget har Ryssland inte stört ut viktiga samhällsfunktioner och försörjningskedjor i stora delar av Ukraina. Detta i ett land som rimligen är relativt lätt att infiltrera utifrån ett ryskt perspektiv.

- Handlar det främst om rysk oförmåga, ukrainsk robusthet eller har Ryssland medvetet undvikit att angripa kritisk infrastruktur i vissa områden för att kunna nyttja den under en planerad ockupation? Vad kan vi från svensk sida lära oss av detta?

Ukraina är ett stort land. Geografiskt är även Sverige stort i en europeisk jämförelse, om än med en betydligt mindre befolkning än Ukraina.

- På vilka sätt bör svenskt civilt försvar ta höjd för – och kanske dra nytta av – att läget kan se mycket olika ut i olika delar av landet i en krigssituation? Hur kan Sverige på förhand och på lämpligt sätt tillse att såväl förnödenheter som reparationsmateriel och kompetens för provisoriskt återställande av infrastruktur inte koncentreras till enstaka delar av landet?

Det ukrainska samhället har påvisat vikten av samordnade krigsansträngningar. Myndighetssamverkan och annan kommunikation, inklusive kriskommunikation, måste fungera även under krig.

- Hur robusta är de fibernät och 3/4/5G-nät som har byggts upp under de senaste decennierna? Kommer kommunikationssystemet Rakel 2 att fungera i krig?

Det finns tre huvudsakliga sätt att upprätthålla en nödvändig försörjning: lagerhållning, import och inhemsk produktion. En åtgärd som kompletterar inhemsk produktion är exportkontroll. I ett tidigt skede av kriget förbjöd

den ukrainska regeringen export av ett flertal jordbruksprodukter, däribland vete, havre och bovete, i ett försöka att dämpa effekterna av potentiella försörjningsproblem.

- På vilka sätt, och för vilka exportvaror, skulle Sverige kunna införa motsvarande restriktioner? Hur skulle sådana åtgärder fungera i förhållande till EU och Nato i en krigssituation?

Därtill behövs analyser av vilka konsekvenser olika typer av vapenanvändning ha kan – inklusive radioaktivt nedfall, oexploderad ammunition och minor – för svensk samhällsviktig verksamhet och inhemska produktionsresurser, som t.ex. jordbruksmark.

Hunger är varken gynnsamt för moralen eller krigsansträngningarna, vilket tydliggör att försörjningsberedskap, befolkningsskydd och psykologiskt försvar hänger samman och är grundläggande för motståndskraften. De brutala ryska angreppen mot ukrainska befolkningscentra och övergreppen mot civilbefolkningen förefaller åtminstone delvis ha haft syftet att få människor att enbart fokusera på överlevnad istället för att bedriva ett aktivt motstånd.

BEFOLKNINGSSKYDDET BEHÖVER UTVECKLAS OCH MOTTAGANDE AV INTERNATIONELL HUMANITÄR HJÄLP FÖRBEREDAS

Vad gäller befolkningsskyddet – inklusive skyddsrum, räddningstjänst, evakuering och skydd av civila från hot, våld och tvång – finns uppenbara kunskapsbehov.

- Vad har fungerat och vad har inte fungerat i Ukraina? När och på vilket sätt har det slutat att fungera? Vilka typer av befolkningsskyddande åtgärder framstår som viktigast i en krigssituation som den i Ukraina?

Sverige behöver analysera i vilken grad det civila försvaret, baserat på den fredstida krisberedskapen, klarar av att hantera en situation liknande den i Ukraina, där civilbefolkningen i sig utgör tydliga mål för angrepp och där folkrätten inte respekteras. Analyser av civilbefolkningens roll och situation i krig bör dock göras utifrån flera olika perspektiv:

- Hur kan motståndaren påverka civilbefolkningen? Hur kan egna styrkor påverka civilbefolkningen? Hur kan civilbefolkningen påverka motståndaren? Hur kan civila påverka de egna styrkorna? Hur kan civila påverka varandra?

Oavsett rådande politik och planeringsinriktning behövs analyser som förbehållslöst studerar vilka delar av den

svenska krisberedskapen som kan anses ta höjd för en krigssituation respektive vilka delar som inte är direkt överförbara till det civila försvaret. Därmed kan det som idag saknas, inom bland annat befolkningsskyddet, också identifieras. På det hela taget handlar det om att betrakta befolkningsskyddet i ett nytt ljus.

- Vad krävs för att räddningstjänsten ska klara sitt uppdrag under krig? Vilken omställningsförmåga krävs av en sjukvård som inte längre kan bedrivas på landets sjukhus när dessa, likt de ukrainska vårdinrättningarna, blir måltavlor för luftangrepp? När civilbefolkningen blir ett mål i sig för angrepp, klarar det civila försvarets förmågor att täcka hela landet, inte minst befolkningscentra utanför de utpekade militärstrategiskt viktiga områdena? Är evakuering av stadsområden ens en realistisk möjlighet eller behövs fler skyddsrum, och i sådana fall, behöver fler typer av skydd utvecklas som inte finns idag? Vilken beredskap behöver utvecklas för att omhänderta såväl flyktingar från andra länder som internflyktingar under krigsförhållanden?

En av det civila försvarets uppgifter är att med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser. Men det omvända förhållandet, att Sverige kan behöva hjälp från omvärlden, måste också beaktas i ljuset av den ryska krigsföringens påverkan på den ukrainska civilbefolkningen. Sverige är ett land som i regel både har förmåga och vilja att hjälpa andra, liksom en lång historia av deltagande i sådana insatser, vilket sannolikt har präglat den svenska självbilden i detta avseende. Senast Sverige tog emot internationell humanitär hjälp var under svältåren på 1860-talet. Planering av mottagande förutsätter att vi överhuvudtaget kan föreställa oss att även Sverige skulle kunna hamna i ett akut behov av internationell humanitär hjälp.

- Hur förbereds mottagande av internationell humanitär hjälp av svenska myndigheter? Hur skapas en gemensam lägesbild och samordning av internationell hjälpverksamhet på svenskt territorium? Vilka lagar och förordningar stödjer mottagande av humanitärt bistånd? Vilka befogenheter kan internationella organisationer ges? Hur kan prioritering, distribuering och fördelning göras av internationella nödresurser inom Sverige? Hur ska humanitära organisationer som har etablerat sig i Sverige utan myndigheternas tillstånd hanteras? Hur undviks att gränsövergångar i praktiken blockeras av utländska organisationer och privata

initiativ som vill donera livsmedel, kläder och andra nödenheter?

Att ett militärt angrepp mot Sverige inte kan uteslutas innebär dels att övergrepp mot svensk civilbefolkning måste inkluderas i planeringsantagandena, dels att mottagande av internationell humanitär hjälp behöver förberedas.

DET CIVILA FÖRSVARETS ROLL OCH FRAMTIDA

UTVECKLING: PLANERING OCH OPERATIV HANTERING

Det civila försvaret bör ses som en del av Sveriges sammantagna säkerhetspolitik och samlade avskräckningsförmåga. Civilt försvar är inte bara organisation, personal och materiel utan även en överlevnadsstrategi och en samhällsomvandling. Eftersom Sverige inte kan räkna med att motståndaren tar hänsyn till de internationella överenskommelserna och folkrätten finns en risk att civilbefolkningen blir tagen som gisslan i ett militärstrategiskt och säkerhetspolitiskt spel. Om det inte finns ett ändamålsenligt civilt försvar finns en risk för att en motståndare genom hot om angrepp på specifika platser försöker uppnå politiska och/eller militärstrategiska mål.

När Ukraina anfölls 2014 hade landet inledningsvis inte mycket att sätta emot samtidigt som det internationella stödet till landet var begränsat. Den ryska begränsade insatsen för att ta Krim följt av angreppet mot östra Ukraina skapade, med relativt små förluster (på båda sidor, inledningsvis), ett "fait accompli" där Krim, Luhansk och Donetsk i praktiken togs över av Ryssland. Det finns indikationer på att den ryska ledningen trodde att samma snabba förlopp skulle kunna återupprepas 2022. Istället mötte Ryssland ett förstärkt ukrainskt militärt försvar, en motståndskraftig civil beredskap en stor civil försvarsvilja. Detta har i kombination med stödet från Europa och USA inneburit att Ryssland inte har uppnått sina strategiska mål. Ukraina har lyckats med denna snabba förmågehöjning på mindre än åtta år. Här finns det kopplingar till Sveriges nuvarande behov av att snabbt komma framåt i utvecklingen av totalförsvaret.

- Vilka förändringsprocesser har Ukrainas motsvarigheter till totalförsvaret och civilt försvar genomgått sedan 2014? Vilka resurser och funktioner fanns redan innan 2014 och vilka har tillförts därefter? Hur avgörande har det förberedande planeringsarbetet varit för den motståndskraft Ukraina nu uppvisar respektive till vilken del har den snarare uppstått spontant i samband med invasionen? Eller annorlunda uttryckt – vilket värde kan tillskrivas planeringsarbete och på vilka sätt? Vilka likheter och skillnader kan ses i jämförelse med Sverige

och hur kan vi lära av såväl Ukrainas utvecklingsarbete som landets operativa hantering av situationen?

Sverige – och det svenska totalförsvaret – är en del av ett större sammanhang som också kontinuerligt behöver analyseras, både i tid och rum, vilket inte minst aktualiserats av den pågående Natoanslutningen. Vi behöver förstå hotbilden, men vi behöver också förstå oss själva:

- Hur vill vi att Sveriges och Europas beredskap ska se ut i framtiden? Vad innebär ”Europas geopolitiska uppvaknande”, som ledande EU-företrädare talar om? Vilken betydelse har ambitionen att ta stora kliv framåt i arbetet med att stärka såväl unionens som Nato-ländernas resiliens, eller för att använda en mer bekant svensk term, motståndskraft? Hur kommer Natos civila försvarsförmågor att utvecklas och vad kommer detta att innebära i praktiken?

VÄGEN FRAMÅT: NYA FÖRUTSÄTTNINGAR KRÄVS FÖR FORSKNING FÖR DET CIVILA FÖRSVARET

Idag är förutsättningarna för att bedriva förmågehöjande forskning av den karaktär som har beskrivits här starkt begränsad. I första hand är det myndigheterna med ansvar för totalförsvarets olika delar som själva tar initiativ inom befintliga budgetramar för att finansiera utredningsuppdrag. Utöver detta finns vissa möjligheter till finansiering av grundforskning via forskningsråd och utlysningar hos exempelvis Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Forskningsmedel för grundforskning ger däremot ingen garanti för att verksamheten faktiskt utgör förmågehöjande kunskapsutveckling, att resultaten kan användas som beslutsunderlag eller att rätt frågor undersöks. I öppna utlysningar avgörs forskningsfrågorna av forskningsutövarnas egenformulerade intressen. Denna slags grundforskning har visserligen ett stort värde i sig men kan knappast sägas utgöra en riktad satsning på forskning för det civila försvarets behov. Sammantaget innebär detta att nya prioriteringar behöver göras och en ny finansieringsform upprättas för att säkerställa statens kunskapsförsörjning i både det långa och det korta perspektivet.

Vad som här kallas förmågehöjande forskning om civilt försvar kan jämföras med det som benämns som integritetskritisk kunskap, främst inom forskning för det militära försvarets behov. Integritetskritisk kunskap är sådan kunskap och sådana beslutsunderlag som är avgörande för att bygga operativ förmåga inom totalförsvaret, upprätthålla nationell säkerhet och ytterst säkerställa statens handlingsfrihet och autonoma beslutsfattande. Sådan kunskapsförsörjning måste säkerställas av staten och ofta bedrivs inom statligt kontrollerade verksamheter för att säkerställa att kunskapsförsörjningen motsvarar de behov staten har. Det går inte att förlita sig på att nödvändig kunskap kommer att produceras och vara tillgänglig vare sig internationellt eller via nationella öppna forskningsutlysningar. Det är därför angeläget för staten att tillse att sådan nödvändig forskning bedrivs i Sverige, i första hand inom forskningsmiljöer där kunskap och expertis kan byggas upp över tid genom en löpande verksamhet. Ibland – men långt ifrån alltid – omfattas integritetskritisk kunskap av sekretess, vilket innebär att särskilda krav behöver ställas på forskningsutövarna.

En långsiktigt hållbar kunskapsförsörjning för det civila försvaret kräver även riktade satsningar på över tid starka forskningsmiljöer, i linje med såväl Försvarsberedningens som regeringens bedömning.¹ På liknande vis som att det civila försvarets strukturer och funktioner tar tid att bygga upp så tar det också tid att bygga upp forskningskompetens. Idag utförs forskningen huvudsakligen i form av enstaka projekt, utspritt på många forskare, lärosäten och institut. En uppenbar nackdel med dagens system är att det inte strategiskt och långsiktigt kan säkerställa uppbyggandet av de starka forskningsmiljöer som behövs för kunskapsavtappning och expertstöd vid kritiska situationer – som under kris, höjd beredskap och krig. En sammanhängande kunskapsutveckling, bedriven av forskningsutövarer med ett uttalat fokus på totalförsvaret, är avgörande för att få fram den kunskap som behövs för att visionen om ett sammanhängande totalförsvaret ska kunna förverkligas. ■

¹ Prop. 2020/21:30, s. 134: ”Regeringen delar Försvarsberedningens bedömning att Sverige måste ha forskningsmiljöer tillgängliga för totalförsvarets behov. Kunskapsuppbyggnad inom vissa nyckelområden kan inte fullt ut tillgodoses genom öppna forskningsutlysningar, då dessa inte ger en säker och permanent tillgång till nödvändig kunskap över tid.”

FÖR VIDARE LÄSNING:

När hot blir verklighet – betydelsen av det ryska angreppet mot Ukraina för svensk planering av civilt försvar. Jonas Clausen Mork och Beatrice Reichel (2022), FOI Memo 7836

Civilbefolkningens roll i framtida krig – Perspektiv på befolkningsskydd och civilt försvar i ljuset av Ukraina. Peter Bennesved (2022), FOI Memo 7843

Rysslands invasion av Ukraina – så reglerar krigets lagar den väpnade striden. Pontus Winther och Jessica Appelgren (2022), FOI Memo 7823

Västligt militärt stöd till Ukraina: Innehåll, utmaningar, risker. Albin Aronsson och Charles Boström (2022), FOI Memo 7857

Kriget i Ukraina – Ett logistiskt perspektiv. Thomas Ekström (2022), FOI Memo 7849

Försvarsviljan i det framväxande totalförsvaret. Daniel K Jonsson och Christoffer Wedebrand (2021), FOI Memo 7695

Kunskapsbehov för ett totalförsvar i förändring. Jenny Ingemarsdotter och Daniel K Jonsson (2019), FOI-R--4770---SE